

2005-02-26

Avelsstrategier

RAS kompendium

10 sidor presentation av:

- *Rashistorik*
- *Rasstandard 1950 och 2003*
- *Antal registrerade Shih Tzu och valpkullar*
 - *Importer, exporter*
 - *Hälsoprogram*
- *Hanhundsanvändning*
 - *Inavelsgrad*
 - *Målsättning*

Vi har använt oss av SKKs hunddata, Genetikas Lathunden, Elisabeth Legls bok om Shih Tzun och Hundsport.

En hälsoenkät har skickats ut till SSTs dåvarande medlemmar, 777 stycken, hösten 2003.

Antal enkätsvar var 480 stycken.

All statistik som redovisas är till och med 2003-12-31.

Rashistorik

Shih Tzu är en av de fyra raser inom sällskapshundgruppen (grupp 9) som räknar Tibet som sitt ursprungsland. De övriga är Lhasa Apso, Tibetansk spaniel och Tibetansk terrier.

Det finns belagt att redan i ursprungslandet fanns de olika rastyperna utvecklade även om de också korsades med varandra. Under den sista kinesiska kejsardynastin Ch'ing eller Manchu (1643 – 1912) utvecklades kontakterna mellan Lhasa i Tibet och Peking i Kina. Hundar av Shih Tzu typ eller Lhasa Lion Dog (Shih Tzu) gavs regelbundet som gåvor av härskarna i Lhasa till kejsaren i Den Förbjudna staden i Peking.

Bara några månader före Änkejsarinnans död i november 1908, besöktes hon av Dalai Lama som överlämnade flera Shih Tzu som gåvor. Efter hennes död upphörde övervakningen av palatsuppfödningen av hundarna i den kejsarliga kenneln då hennes efterträdare inte var intresserad av hundar. Kort därefter upphörde kejsardömet. Uppfödningen i palatset fortsatte dock av eunuckerna under flera decennier fram till åtminstone slutet på 1920-talet. Det finns dokumenterat att Shih Tzun i Palatset betraktades som en egen ras särskild från pekingesen även om korsningsavel förekom. Korsningsvalparna fick beroende på typ ett egennamn, så benämndes valparna efter en gul Shih Tzu och en gul pekingesen "Lychee Hung".

Efter Änkejsarinnans död spreds Shih Tzun utanför palatset och både kineser och västerlänningar startade uppfödning av rasen under 1920- och 30-talet. Rastypen varierade och det förelåg svårigheter att få ett bra avelsmaterial. Pekings kennelklubb, bildad 1934, utgav 1935 en skrift med en beskrivning av rasen med titeln "The Lhasa Lion Dog (Shih Tzu)" av en kinesiska med mångårig erfarenhet av uppfödning av rasen.

Mot bakgrund av Kinas historia under 1800-talet fanns inom Kejsardömet ett misstroende mot västerlänningar, men Änkejsarinnan sades ha haft lättare att fördrå amerikanskor. Kanske var det detta som medverkade till att den danska ambassadörens amerikanska hustru i början av 1930-talet lyckades köpa en gyllene Shih Tzu tik av en gammal palatseunuck. Denna Shih Tzu tik född i maj 1928 var den enda palatsuppfödda Shih Tzu som nådde västerlandet.

När det danska ambassadörsparet 1932 förflyttades till Norge medförde de förutom ovannämnda tik ytterligare en tik och en hanhund, båda svartvita. Med dessa tre som grund startades uppfödning, första kullen föddes 16 maj 1933, av vad som benämns "den rena norska linjen". Fler uppfödare tillkom i Norge med anknytning till diplomatkåren under 1930 och 1940-talet. Under denna tid exporterades först flera hanar till Danmark och därefter en tik. Det norska materialet tillvaratogs av en dansk uppfödare, som utvecklade den "norska linjen" under 1950 och 60-talet. Samtidigt med de norska importerna infördes i början på 1930-talet tre Shih Tzu, en tik och två hanar till de Brittiska Öarna, de kom att utgöra grund till den engelska Shih Tzu aveln. En hanvalp från den första norska kullen gavs 1933 som gåva till det engelska kungahuset. Han kom att ingå i den tidiga engelska Shih Tzu aveln. 1935 skrevs en provisorisk engelsk standard under medverkan av det danska ambassadörsparet, men först 1940 fick rasen cert-rättigheter i England. Under 1930-talet importerades ytterligare två Shih Tzu tikar, varav en via Canada, under 1940-talet två tikar och en hanhund, samtliga från Kina och slutligen 1952 en Shih Tzu tik från Hong-Kong till England.

Vår nuvarande Shih Tzu avel baseras på 12 avelsdjur med kinesisk härkomst, tre till Norge och nio till de Brittiska Öarna. Två avelsdjur, importerade till de Brittiska Öarna på 1940-talet, en hane och en tik, introducerade endast genom en dotterdotter först 1962 i den engelska Shih Tzu aveln. De fick ett mindre genetiskt inflytande jämfört med övriga importörer.

Först 1950 blev Shih Tzun bofast i Sverige genom en import från Norge, året därpå etablerades uppfödning av rasen med ett avelsmaterial av norsk-dansk och brittisk härkomst. Under 1950- och 60-talet dominerade i Sverige de norsk-danska blodslinjerna.

I England genomfördes 1952 en pekingeserinkorsning med syfte att reducera storleken och förbättra kvalitén på den engelska Shih Tzu stammen. Två hanar med pekingese i fjärde generationen (6,25 % peke) registrerade som renrasiga Shih Tzu var de som framförallt förde peke-blodet vidare i stammen. En privat klubb bildades 1956 i England med syfte att värna uppfödning av en storleksmässigt mindre Shih Tzu. För detta ändamål importerades 1959 från Sverige en hane av den "rena norska linjen" som under 1960-talet införlivades i den engelska stammen.

Fram till mitten av 1970-talet utvecklades i Skandinavien, som haft uppfödning lika länge som England, en egen typ av rasen ("den skandinaviska Shih Tzun") med enstaka utbyten av hundar mellan länderna. Vissa skandinaviska hundar var jämfört med de engelska hundarna mindre med lättare benstomme, något högre på benen och en del med lite mindre skallar. De kvaliteter på den skandinaviska Shih Tzun som imponerade mest på gästande domare var de mörka välplacerade ögonen, utmärkt mörka pigmentet, bra bett, den goda konstruktionen med bra rörelser, underbara pälskvaliteter, teckningar och färger samt det snälla och vänliga temperamentet.

Från mitten på 1970-talet importerades flera avelshanar från England, som fick stort inflytande på Shih Tzu aveln. Den svenska Shih Tzun blev med detta engelska inflytande mera lågställd med rundare bröstorg och bättre benstomme. De fick större huvuden och standardmässigt förbättrade svansar. Vissa fick större underbett, konstruktionen fick sämre fronter och rörelser. Under 1980-talet fortsatte det engelska inflytandet, men nu importerades även amerikanska hundar till Sverige. De tidigare så dominerande Skandinaviska linjerna blev mindre förekommande under 1980-talet, men de har bevarats av ett fåtal uppfödare.

Vid intresse av en utförlig historik var god se:

SST:s Bulletin Nr 3: (32) sid 19, 2000

Nr 2: (35) sid 19-23, 2003

Nr 3: (35) sid 32-36, 2003

Nr 1: (36) sid 14-19, 2004

Rasstandard 1950

- Helhetsintryck:** Shih Tzun skall vara rörlig, livlig och vaken med avgjort morsk hållning. Shih Tzun bör icke ha dvärghundskaraktär.
- Huvud:** Huvudet skall vara brett och runt med stort avstånd mellan ögonen. Nosen skall vara fyrkantig och kort med horisontell näsrygg och får inte vara rynkig. Bettet skall helst vara saxbett, men ett obetydligt underbett är tillåtet.
- Öron:** Öronen skall vara stora och bäras hängande.
- Ögon:** Ögonen skall vara mörka. De får inte vara utstående. Ögonöppningarna skall vara stora och runda.
- Bål:** Avståndet mellan manken och svansroten skall vara betydligt större än Mankhöjden. Revbenen skall upptill vara väl välvda.
- Extremiteter:** Ben och tassar skall på grund av hårrikedom se grova ut. Fram- och bakben skall vara korta och framifrån respektive bakifrån raka med väl utvecklad muskulatur. Tassarna skall vara stora.
- Svans:** Svansen skall vara högt uppsatt och bäras krökt upp över ryggen.
- Hårrem:** Håret skall vara långt, tätt och rakt. Det skall se hårdare ut än vad det känns. Huvudet skall vara lurvigt med håret fallande ner över ögonen och med välutbildat skägg och polisonger. Öronen skall vara så rikligt beklädda med hår, att detta ser ut att blanda sig med hår på halsen. På nosen skall håret växa uppåt och giva hunden ett krysantemumliknande utseende. Tassarna skall ha hår mellan trampdynorna. Svansen skall vara rikligt hårbeklädd.
- Färg:** Alla färger är tillåtna. Vit bläs i pannan och vit svansspets är särskilt eftersträvanvärt. Hundar med leverfärgade tecken får ha leverfärgad nos och ljusare ögon än övriga.
- Höjd:** Mankhöjden skall helst vara 28 cm, men betydande avvikelser från detta mått är tillåtna, blott övriga proportioner är riktiga och typen den rätta.

Fastställt av SKKs centralstyrelse den 20 oktober 1950

Rasstandard 2003

FCI-nummer: 208

Originalstandard: 1987-06-24

FCI-Standard: 1998-04-20; engelska

- Ursprungsland/hemland:** Tibet/Storbritannien
- Användningsområde:** Sällskapshund
- FCI - Klassifikation:** Grupp 9 sektion 5
- Bakgrundsförhållanden:** Shih Tzu är en av de fyra raser som räknar Tibet som sitt ursprungsland. Rasen härstammar från de apsos, som sändes från Tibet till Kina som högt skattade gåvor till det kejserliga hovet. Man kan på goda grunder förmoda att dessa små hundar, om än till ytterlighet övervakade och skyddade, förmådde beblanda sig med Kinas egen tempelhund, Pekingesen. Tibets småhundar användes som andebesvärjare och som lyckobringande talismaner, men också till mera

prosaiska ändamål som att vara en del i begravningsceremonierna. Shih Tzun utvecklades under århundraden i Tibet och Kina och "upptäcktes" för västvärlden så sent som 1930, då den första importen av rasen skedde från Peking till England. Ungefär samtidigt kom rasen till Skandinavien.

Helhetsintryck:	Shih Tzu är en stadigt byggd hund, rikligt bepälsad med avgjort stolt hållning och med ett (p.g.a. pälsens sätt att växa) Kryssantemumliknande ansikte.
Uppförande/karaktär:	Shih Tzu är intelligent, livlig och alert, vänlig och självständig.
Huvud:	Huvudet skall vara brett och runt, med ögonen placerade långt ifrån varandra.
Stop:	Stopet skall vara tydligt markerat.
Nostryffel:	Nostryffeln skall vara svart, men mörkt leverfärgad på leverfärgade hundar eller hundar med leverfärgade tecken. Näsborrharna skall vara vidöppna. Knipta näsborrar är absolut inte önskvärt.
Nosparti:	Nospartiet skall vara av god bredd, kort och fyrkantigt, med horisontell eller något uppåtriktad, behårad nosrygg, som inte får vara rynkig. Neråtlutande nosrygg är högst oönskat. Nostryffelns översida skall ligga i linje med, eller något under nedre ögonkanten. Noslängden skall vara ungefär 2,5 cm mätt från nosspetsen till det markerade stopet. Pigmenteringen på nospartiet skall vara så jämn som möjligt.
Läppar:	Läpparna skall vara väl tillslutna.
Käkar/tänder:	Käkarna skall vara breda, med ett lätt underbett eller tångbett.
Ögon:	Ögonen skall vara placerade brett isär. De skall vara stora, mörka och runda, men inte utstående. Uttrycket skall vara varmt. Hos leverfärgade hundar eller hundar med leverfärgade tecken är ljusare ögon tillåtna. Ögonvitorna får inte synas.
Öron:	Öronen skall vara ansatta något nedanför hjässans högsta punkt. De skall vara stora, långa och bäras hängande. Öronen skall vara så rikligt pälsbeklädda att de ser ut att blanda sig med pälsen på halsen.
Hals:	Halsen skall vara välproportionerad och vackert välvd. Den skall vara av tillräcklig längd för att bära huvudet stolt.
Kropp:	Avståndet mellan mankhöjd och svansroten skall vara större än mankhöjden.
Rygg:	Ryggen skall vara plan.
Ländrygg:	Ländpartiet skall vara kort och kraftigt.
Bröstkorg:	Bröstkorgen skall vara bred och djup och väl nedsänkt mellan frambenen.
Svans:	Svansen skall vara högt ansatt, glatt buret i en båge över ryggen samt rikligt hårbeklädd. Den skall bäras ungefär i jämnhöjd med huvudet för att ge en balanserad överlinje.
Extremiteter:	Genom sin hårriktighet verkar benen kraftiga.

Framställ:	Frambenen skall vara korta och så raka som möjligt. De skall ha kraftig benstomme och god muskulatur.
Skulderblad:	Skuldrorna skall vara strama med väl tillbakalagda skulderblad.
Framtassar:	Framtassarna skall vara runda och fasta med tjocka trampdynor. De skall tack vare sin härrikedom verka stora
Bakställ:	Benen skall bakifrån sett vara parallella.
Lår:	Låren skall vara väl rundade och muskulösa.
Baktassar:	Baktassar som framtassar.
Rörelser:	Rörelserna skall vara stolta och jämnt flytande. Frambenen skall sträckas väl framåt. Bakbenen skall ha ett kraftigt påskjut, varvid hela trampdynan skall synas.
Päls/pälsstruktur:	Pälsen skall vara lång och tät med god underull. Den får vara lätt vågig men inte lockig. Det rekommenderas starkt att håret på huvudet sätts upp. Håret på huvudet skall vara långt och falla ner över ögonen. Mustaschen skall vara välutvecklad och kindsägget rikligt. Håret på nosen skall växa uppåt och ge huvudet ett krysantemliknande utseende.
Färg:	Alla färger är tillåtna. Hos flerfärgade hundar är det mycket önskvärt med vit bläs i pannan och vit svanspets.
Storlek/vikt:	Storlek; mankhöjden får inte överstiga 26,7 cm. Vikt; 4,5 - 8,2 kg, idealvikt 4,5 - 7,3 kg. Typ och raskaraktär är av största betydelse och får under inga omständigheter offras för enbart storlek.
Fel:	Varje avvikelse från standarden är fel och skall bedömas i förhållande till graden av avvikelse.
Nota bene:	Hund får ej prisbelönas om den är aggressiv eller extremt skygg eller om den har anatomiska defekter som menligt kan påverka dess hälsa och sundhet.
Testiklar:	Hos hanhundar måste båda testiklarna vara: fullt utvecklade och normalt belägna i pungen.

SKKs standardkommitté 8 oktober 2003

Registrerade Shih Tzu sedan 1950

Reg. år	Antal	Reg. år	Antal	Reg. år	Antal	Reg. år	Antal	Reg. år	Antal	Reg. år	Antal
1950	1	1959	71	1968	289	1977	808	1986	532	1995	433
1951	6	1960	78	1969	331	1978	832	1987	549	1996	418
1952	1	1961	124	1970	489	1979	728	1988	598	1997	424
1953	9	1962	80	1971	637	1980	622	1989	544	1998	294
1954	18	1963	148	1972	732	1981	603	1990	603	1999	326
1955	21	1964	142	1973	888	1982	557	1991	460	2000	349
1956	25	1965	124	1974	952	1983	503	1992	514	2001	340
1957	41	1966	178	1975	891	1984	620	1993	440	2002	341
1958	104	1967	231	1976	847	1985	541	1994	373	2003	338
Totalt											21 148

Registrerade valpkullar födda i Sverige 1990 – 1999

Båda föräldrarna svenskfödda		En eller ingen svenskfödd förälder	
Antal valpar	Antal kullar	Antal valpar	Antal kullar
1	122	1	47
2	154	2	57
3	217	3	74
4	208	4	83
5	142	5	62
6	54	6	21
7	12	7	4
8	2	8	1
Totalt	911	Totalt	349

Importer

Sverige har importer från Danmark, Finland, Holland, Norge, Storbritannien, Tyskland och USA. Flest importer kommer från Storbritannien.

Årtal	Antal	Årtal	Antal	Årtal	Antal	Årtal	Antal	Årtal	Antal
1975	7	1981	1	1988	7	1994	7	2001	1
1976	1	1982	2	1989	4	1996	2	2002	2
1977	6	1983	2	1990	4	1997	4	2003	6
1978	1	1984	5	1991	4	1998	3		
1979	1	1986	0	1992	4	1999	1		
1980	0	1987	2	1993	0	2000	2		
Totalt									87

Export

Sverige har exporterat Shih Tzu till följande länder; Argentina, Australien, Danmark, Finland, Irland, Island, Italien, Norge, Slovenien, Storbritannien, Tyskland och USA.

Hälsoprogram

PNP - Progressiv nefropati

Med progressiv nefropati (PNP) menas fortskridande (progressiv) njursjukdom (gr. Nefros – njure, pathos – lidande) som orsakas av en medfödd underutveckling av njurarna. Sådan underutveckling har beskrivits i ett flertal raser i olika länder.

Hundar som föds med grav PNP insjuknar vanligen vid 2-6 månaders ålder. Hundar med en mindre grav defekt kan ibland leva utan symtom till 4-6 års ålder. Symtom på njursvikt är: ökad törst och urinavgång, nedsatt aptit och avmagring. I ett sent stadium inträder urinförgiftning med kräkningar, diarré och uttorkning. Nedsatt njurfunktion diagnostiseras med hjälp av blod- och urinprov. Om man hos en hund med nedsatt njurfunktion påvisar onormalt små och knöliga njurar vid undersökning med ultraljud misstänks PNP. Diagnosen ställs med säkerhet endast genom mikroskopisk undersökning av njurvävnad.

Utländska studier beskriver PNP hos Briard, Chow Chow, Cocker Spaniel, Lhasa Apso, Norsk Älghund, Grå hund, Shih Tzu, Soft Coated Wheaten Terrier och Storpudel. Genetiska studier, i rasen Shih Tzu har visat nära överensstämmelse med recessiv arvsång.

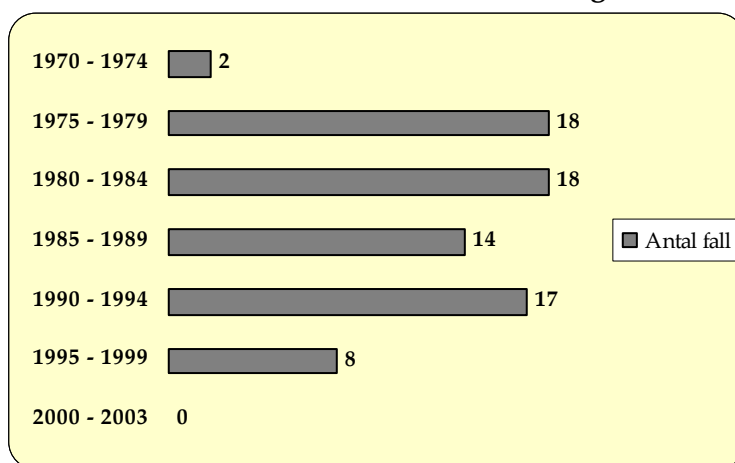
Selektion mot PNP följer principerna för eliminering av recessiva anlag. Verifierade fall inom raserna Cocker Spaniel, Lhasa Apso, Shih Tzu, Tibetansk Spaniel och Tibetansk Terrier registreras av SKK.

Ovanstående text är från Svenska Kennelklubben

PNP – Central registrering

När Specialklubben för Shih Tzu blev egen specialklubb kunde vi begära hos SKK att ingå i hälsoprogrammet med en central registrering. Det beviljades och därefter har flera ras- och specialklubbar begärt och beviljats detta. SST var först med att ingå i hälsoprogrammet och vi har registrerade fall sedan 1974. En rekommendation är att föräldradjur och helsyskon till verifierade PNP fall inte bör gå vidare i avel.

Verifierade fall i femårs intervall diagram

Antalet fall per år

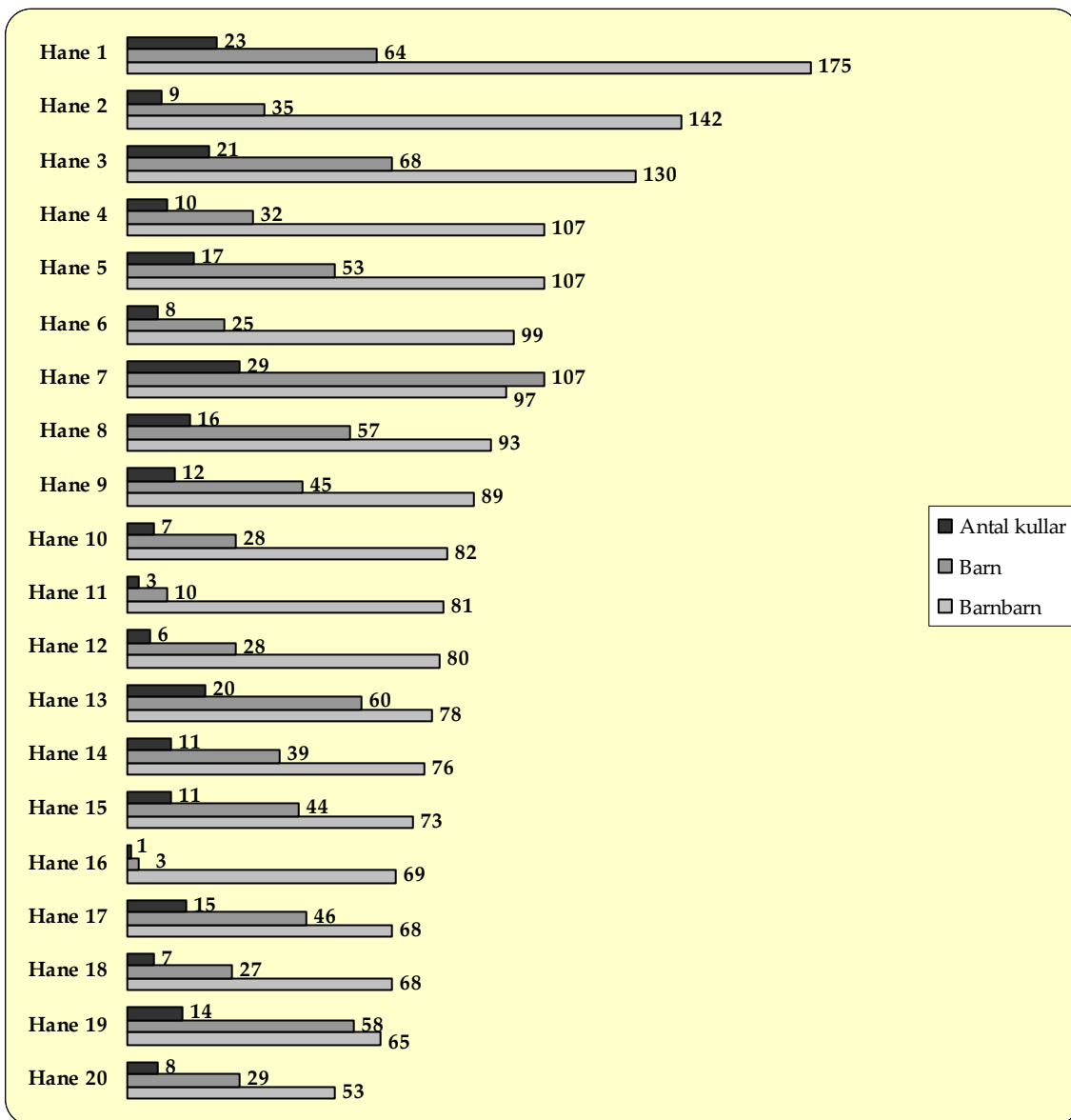
Registrerat år	Antal fall	Registrerat år	Antal fall	Registrerat år	Antal fall
1974	2	1985	4	1996	3
1975	7	1986	2	1997	1
1976	1	1987	3	1998	0
1977	1	1988	3	1999	0
1978	8	1989	2	2000	0
1979	1	1990	6	2001	0
1980	4	1991	4	2002	0
1981	6	1992	2	2003	0
1982	3	1993	5		
1983	0	1994	0		
1984	5	1995	4		
Totalt antal registrerade fall					77

Hanhundsanvändningen

Under 1990 - 2003 registrerades 2 885 hanar, 346 av dem har använts i avel, 197 av dessa har barnbarn.

Ett sätt att informera uppfödare och hanhundsägare om deras inflytande i aveln, är att studera s.k. "farfarskurvor". Dessa speglar hur många barnbarn hunden (farfar/morfar) har. En hanhund kan ha många avkommor men om dessa används i liten omfattning, kan den hanhundens inflytande på sikt bli relativt begränsat. Det omvända kan inträffa om en hane har relativt få avkommor som istället används flitigt. Farfarskurvor redovisas oftast i form av kurvor eller stapeldiagram.

Här följer diagram på Shih Tzu hanar som lämnat flest barnbarn under denna period.

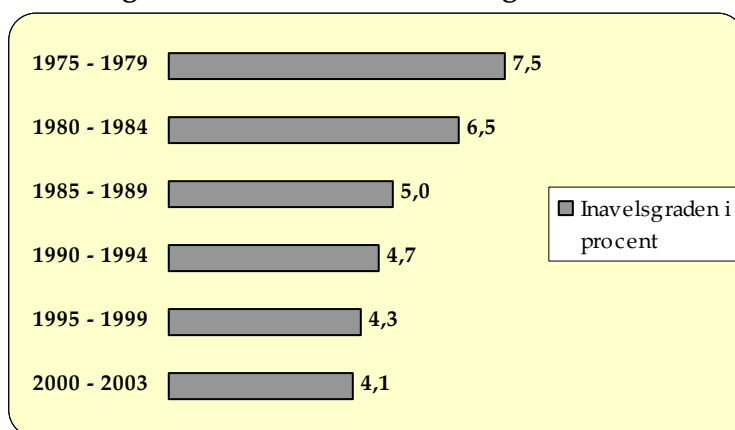
Hane 1 imp	Shanel's Klassy Kid	Hane 11 leasad	Ista's Look Out
Hane 2 imp	Martin's Loverboy Puff	Hane 12 imp	Dutchy Shou V Zai Ling Sjiao
Hane 3 imp	Jardhu The Clansman	Hane 13	Ziams Master Of The House
Hane 4	Tangse Rock-A-Billy Rebel	Hane 14	Malcalis Av Drimer
Hane 5	Spovens Never Goes Out of Style	Hane 15	Quatro Zampe's Bacetto
Hane 6	Spovens Key To Success	Hane 16 FIN	Leeward's Fire Lion
Hane 7 imp	Santosha Dancing Brave	Hane 17	Khe-San's Zim Zala Bim
Hane 8	Tangse King-Tzu	Hane 18	Tibets Pride's Hail To The Victor
Hane 9 imp	Charmabö's Ideal Investment	Hane 19	Quatro Zampe's PS I Love You
Hane 10 imp	Tsantha Devil May Dare	Hane 20	Ziams Catch The Mightee Dragon

Inavelsgraden

Rasens inavelsgrad per registreringsår under åren 1990 – 2003

Registreringsår	Inavelsprocent	Registreringsår	Inavelsprocent
1990	4,2	1997	3,3
1991	4,9	1998	4,2
1992	3,9	1999	4,4
1993	5,1	2000	4,3
1994	4,4	2001	3,5
1995	4,5	2002	3,8
1996	4,1	2003	4,7

Inavelsgraden i femårs intervall diagram, 1975 – 2003

Målsättning

- Sträva efter en så obesläktad kombination som möjligt och försöka ta ner inavelsgraden till 2,5 procent.
- Bredda avelsbasen för att bibehålla en frisk och sund Shih Tzu utan att ge avkall på den standard vi har idag.
- Att begränsa varje hanhunds användning till max 20 kullar under en 5 års period.
- PNP; fortsatt arbete enligt hälsoprogram.
- Navelbräck; fortsatt arbete med att minska frekvensen genom selektiv avel.
- Tänder; avla på sund tandstatus samt värna om skillnaden mellan incisiver och hörntänder.

Våra arbetsverktyg

Information via SSTs klubbtidning och hemsida. Fortsatt utskick av medlemsenkäter, öka intresset för genetik, uppmuntra och planera för att ha avelsträffar samt ge medlemmarna möjlighet till fri debatt i SSTs klubbtidning Bulletin.